Ч. 99. Львів, Субота дня 3. (16.) мая 1903. Річник VII.

Передплата
на »РУСЛАНА« виносить:
в Австриї:
на цїлий рік . . . . 20 кор.
на пів року . . . . 10 кор.
на чверть року . . . 5 кор.
на місяць . . . . 1·70 кор.
За границею:
на цїлий рік . . 16 рублїв або 36 франків
на пів року . . 8 рублїв або 18 франків
Поодиноке число по 16 сот.

РУСЛАН

»Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска.« — З Руслановиx псальмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня крім недїль і руских сьвят о 5½ год. пополудни.
Редакция, адмінїстрация і експедиция »Руслана« під ч. 1. **пл. Домбровского (Хорунщини).** Експедиция місцева в Аґенциї Соколовского в пасажі Гавсмана.
Рукописи звертає ся лише на попереднє застереженє. — Рекламациї неопечатані вільні від порта. — Оголошеня звичайні приймають ся по цїнї 20 с. від стрічки, а в »Надісланім« 40 с. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 30 с. від стрічки.

Розлад в Угорщинї й Хорвациї.

(x) Для мінїстра-президента Селя настали тяжкі часи. Парляментарна більшість угорского сойму, зложена з лїбералів і т. зв. народовців під проводом ґр. Апонього стає щораз непевнїйшою для правительства а меншість, т. зв. независимі, Кошутівцї, що-раз завзятїйше і грізнїйше виступають супроти правительства. Сель бачить тепер, що злукою лїбералів з мадярскими народовцями з табору ґр. Апонього привязав собі кулю до ніг, котра тепер щораз стає єму важшою. Він висунув ґр. Апонього на президента палати, щоби єго для себе приєднати, а тимчасом ґр. Апонї або нездужає в рішучій хвилї, або дає повну волю Кошутівцям.

Положенє в парляментї стає отже з кождим днем труднїйше, Сель не знає, де єго голова, а тимчасом і в Хорвациї починають відносини вельми запутувати ся, так що не знати, до чого там може дійти. Протимадярский рух щораз змагає ся, а головною причиною сих невідрадних відносин єсть бан ґр. Куен-Гедерварі, любимець Селя, хоч не має в хорватскім народї найменшої опори і прихильности.

Численні заборони зборів, розвязуваня товариств, увязненя і ин. розпорядки хорватского правительства, довели до розрухів, які були повторенєм грудневої ворохобнї. В останних днях роздратованє дійшло до самого краю. Вісти про найновійші події розказують про нечувані напасти на мадярских населенців а особливо на мадярских урядників. В бельоварско крижовацкім комітатї вибухло справдешнє повстанє, а громада Баґнерево була осередком розрухів. На вість, що бан прибув там в гостину до підчашого Годросого збігли ся сотки селян і домагали ся єго видачі. Сї події відомі з телеґрафічних вістий, довели до часткового заведеня виїмкового стану і мали цікаві наслїдки. Годросі, котрого двір розлючені селяни збурили, звернув ся до хорватского бана в Загребі о відшкодованє. Бан скликав зараз конференцию, котра нараджувала ся над способами втихомиреня сеї ворохобнї в комітатї. На тій нарадї мало дійти до перепалки між військовим дорадником фельдмаршал-поручником Чаничем а баном. Чанич жалував ся, що вже шість тижнїв військова залога сповняє трудну службу для бана, одна часть приневолена навіть ночю на улицях Загреба таборувати, а се вельми спиняє військові вправи. На ті замітки мав бан відповісти у вельми розяренім тонї. Другого дня Чанич мав післати банови секундантів. Бан мав відтак донести про се телефонїчно віденьскій кабінетній канцеляриї, якій підлягають всї тайні радники в гонорових справах, почім вислано для полагоди справи до Загреба давнїйшого корпусного команданта барона Бехтольсгайма. Після инших вістий бар. Бехтольсгайм удав ся до Загреба в тій цїли, щоби на случай дальших неспокоїв стати там правительственним комісарем.

Вправдї сї вісти з урядового боку заперечувано, але нема найменшого сумнїву, що становище бана стало там неможливим (в тих днях був він на авдиєнциї у цїсаря), бож се не є природні і правильні відносини, наколи аж війска численного треба для удержаня ладу і спокою, хоч не проголошено виїмкового стану. Але хоч в Хорвациї дійшло до такої ворохобнї, хоч опір проти осоружного правительства ґр. Куен-Гедерварого щораз зростає, він не витягне з сего льоґічних консеквенций, бо єго піддержує мінїстер-президент Сель тим кріпше, чим більше єго становище тратить на довірю.

Ex lex в Угорщинї, галабурди в угорскім соймі, ворохобня в Хорвациї, сеж не є природні відносини, там потреба направи від самої основи.

Звіт
Товариства взаїмних обезпечень „ДНІСТЕР“
за X рік адмінїстрацийний (1902).

(Конець).

Приходи Товариства без дочисленя фондів перенесених з року попередного виносили 1,161.016 К 30 с. і суть в рахунку зисків і страт в рубриках IV, V і VI подрібно і ясно вичислені.

Видатки на заряд, разом з провізиєю аґентів, виносили без потрученя звороту з Товариства реасекурацийного 246.312 К 79 сот. т. є 23·7% суми премії і суть в рахунку страт і зисків в рубрицї II подрібно подані.

Кошти закупна інвентаря виносили в 1902. р. 3.652 К в попередних лїтах видано на інвентар і амортизовано 14.916 К; загально отже кошти інвентаря замортизовані 18.568 К.

Фонд резервовий побільшив ся в тім роцї о 70.526 К 62 с. і виносив з кінцем X року адмінїстр. 456.929 К 45 с.; приходи фонду резервового були: з надвижки року попередного (1901) 16.116 К, з додатків від членів 47.610 К 14 с., з дробів відшкодовань 245 К, з прочих датків і звор. відшкодовань 319 К 73 с., з непіднятих зворотів премій 6.235 К 75 сот., разом як висше 70.526 К 62 с.

До резерви премій придїлено 64.918 К, через то піднесла ся резерва премій на 270.145 К і виносить 50% власної премії; попередного року виносила 43% премії. Рівночасно з розвоєм Товариства уважаємо пожаданим доповняти щорічно і побільшати резерву премій, — щоби Товариство було приготоване і забезпечене достаточно на гірші лїта.

Фонд емеритальний побільшив ся з суми 47.753 К 76 с. на 70.756 К 54 сот. т. є о 23.002 К 78 с., = 44% від суми платнї сталих урядників в р. 1902; тут вплинули: вкладки урядників 3.738 К 59 с., доплати від Товариства 14.393 К 73 с., відсотки власні 2.766 К 61 с., зиск на курсї цїн. папер. фонду емер. 2.103 К 85 с.

Резерву специяльну побільшилисьмо о 7.000 К і виносить з кінцем року 13.000 К.

Всї ті фонди і резерви уміщені в пупілярних цїнних паперах; виказ всїх цїнних паперів поданий осібно при білянсї; в виказї залишено відріжнюванє паперів фонду резервового, а також купони від них почислено до загальних приходів Товариства, згідно з § 9. затвердженого в р. 1902 статута. Сума цїнних паперів виносить номінально 814.800 К, а після вартости курсу 803.186 К.

Зискану на курсї паперів суму 22.705 К придїлилисьмо цїлу до фонду на ріжницї курсу, котрий виносить тепер 24.089 К 70 с.

Залеглости у аґентів в сумі 113.120 К 37 с. представляють вартість нестягнених до кінця року премій за вислані аґентам полїси; сума та роздїляє ся на 973 аґенций (пересїчно по 116 К на 1 аґенцию) і находить своє покритє в невикуплених полїсах; сума та є вправдї більша від тої, яка оставала з кінцем попередного року (98.637 К), але се є оправдане збільшенєм суми премій сего року о суму 114.552 К. — Заплата премій через аґентів поступала правильно; в протягу сего року прислали аґенти 968.192 К 08 сот. т. є о 87.704 К 10 с. більше як в роцї попереднім. Дирекция контролює аґентів через висланих урядників і Делеґатів і пильно слїдить, щоби відсилка премій відбувала ся правильно. Через те не заходила потреба відписувати більше як суму 766 К яко непевні претенсиї.

Надвижка білянсова виносить 116.927 К (попередного року 100.776 К), з котрої вносимо по мисли обовязуючого статута призначити: до фонду резервового по мисли §. 9 б. статута 20% надвижки 23.386 К, на звороти для членів по мисли § 52. статута (в висотї 8% від премії) 83.381 К, на публичні добродїйні цїли по мисли § 29 статута до розпорядимости Ради 2.000 К до специяльного фонду для зворотів по мисли § 17. статута решту 8.160 К.

Наконець висказуємо на тім місци подяку Впр. Ординариятам за зичливу опіку, Делеґатам з поміж Всч. Духовеньства і сьвітскої інтелїґенциї за численні прислуги для Товариства, Пов. Редакциям часописий за попиранє справ Товариства, і ПП. Аґентам за їх щирі труди для розширеня обезпечень.

Львів в цьвітни 1903.

Дирекция.

Триюмф гакати.

Польска гакатa у східній Галичинї, викликана зростом впливу Всеполяків в польскій прасї, як і в кругах польских полїтиків, розвинула, як відомо, свою акцию під трема позорами: церковної опіки, ширеня просьвіти і народової орґанїзациї. На церковнім поли маєсь вести будова косцюлків і співдїланє польского духовеньства до польонїзациї, на просьвітній ниві T. S. L. стараєсь закладати польскі школи і переміняти на них рускі, а »народова орґанїзация« має виконувати немов контролю над руским елементом, щоби не лише всякий громадний рух, але і дїяльнїйші одиницї можна обезсилити, або і придавити, знищити.

Знаємо, що церковно-польонїзацийний рух одержав енерґічного і умного провідника в особі архиеп. Більчевского, та що Tow. Szkoł-u ludow-ої в послїднім часї при здвоєній дїяльности збирає тисячні фонди на польщенє шкіл, а тепер вже і орґанїзатори народові видають оклик триюмфу з вислїду своїх старань. Ото Dziennik polski замістив статю, очивидячки інспіровану з найблизшого окруженя д-ра Козловского, в якій каже між иншими:

»До тепер зорґанізувало ся польске населенє на зазив центрального комітету (якого делеґатом є др. Козловский) в трийцять трех повітах, іменно: Бібрка, Борщів, Бережани, Бучач, Добромиль, Долина, Дрогобич, Городенка, Гусятин, Калуш, Коломия, Підгайці, Перемишль, Рава руска, Рогатин, Рудки, Самбір, Скалат, Снятин, Сокаль, Старий Самбір, Сянок, Стрий, Тернопіль, Товмач, Теребовля, Турка, Заліщики, Збараж, Золочів, Жовква і Жидачів. Дальші орґанізациї є в ході. Вже саме число сих комітетів, що лучать в собі всї місцеві чинники народові, без ріжниці політично-сторонничих переконань, сьвідчить вимовно про силу та значінє орґанізациї. Однак знатно вимовнїйше сьвідчить про се дух, який переймає сю інституцию, покликану до житя в хвилї, коли права і побут нашого елєменту на Сходї в високій степени були загрожені(!) зарівно в народовім, як і віроісповіднім, в суспільнім, як і в економічнім напрямку(!!!). Сьміло можна ствердити, що сей рух вказує, немов би цїла суспільність чекала лише на клич(?). Ініциятита центрального комітету зелєктризувала польскі уми у східних повітах; розбудила запал, жертволюбність, охоту до народової працї, таку загальну і горячу охоту, якої вже від давна не виказано в нашім народї. Ошибав би ся той, що би думав, немов се накинений рух, штучна проява. У всїх польских сторонництвах на Сходї крило ся почутє потреби сеї самопомочи та самооборони і вибухнуло, сказати можна, з елєментарною силою! Майже в однїй хвилї змінила ся фізіоґномія відносин польскої суспільности по сїй сторонї Сяну... Рух се величезний, — каже дальше русиноїдний орґан — зворот могутний і анї легковажити себе, анї перейти над собою до дневного порядку він не позволить. Викликали єго народовий і економічний гнет(!!!); піднесла імпульзивність польскої натури; а розум політичний повинен зібрати з него овочі«.

Справдї, що гакатистичний рух у східній Галичинї може похвалити ся деякими успіхами, але єще надто єму вчасно триюмфувати. Сей оклик триюмфу є як-раз доказом єго часовости: як скоро розвинув ся, так скоро і уступить, бо в противнім разї викликав би лише сильнїйше, а небезпечне для себе противдїланє.

Новинки.

— **Календар**. В суботу: руско-кат. Теодозия печерск.; рим.-кат. Йоана Непомука. — В недїлю: руско-кат. Пелагії; рим.-кат. Пасхалїса.

— **Акт обжалованя** в справі о. Семйонова вже доручено нашому редакторови п. Лопатиньскому. Головна розправа перед трибуналом присяжних судиїв у Львові відбуде ся імовірно в другій половинї червня с. р.

— **Відчит у Львові**. Заходом Тов-а ім. Котляревского буде мати відчит проф Людкевич в суботу дня 16 о 6. год. вечером в комнатах »Академічної Громади« Ринок 10. I пов. — Вступ вільний, добровільні датки приймає ся з подякою. — *Виділ.*

— **Людовий концерт у Львові** в честь Тараса Шевченка відбуде ся в недїлю дня 17. с. м. о 6. год. вечером в сали »Ґвязди« (ул. Францїшканьска) з отсею проґрамою: 1) Промова. 2) Бортняньский: а) Восхвалю імя Бога моего, конц. XXIX. хор міш., б) Яко Ти єси утвержденіє, конц. XII. хор міш., в) Тебі пожру жертву, конц. XII. хор міш. 3) »Вязанка народних пісень«, цитра. 4) а. Ніжанковский: »Засьпівай ми соловію«, мішаний хор, б. Вербицкий: »Раз мотилька«, міш. хор. 5) Шевченко: »До Основяненка«, деклям. 6) Топольницкий: »Думи мої«, мішаний хор. 7) а. Комзак: Босняцка леґенда«, квартет смичковий, б. Лянґер: »Польонез«, квартет смичковий. 8) Матюк: »Перший акорд душі«, мішаний хор. 9) Масляк: »Ще не вмерла«, деклям. 10) »Замовкли бандури«, сольо українського лїрника при акомпаніяменті лїри. 11) Січиньский: »Пісне моя«, міш. хор. 12) Давидович: Марш (Ой поїхав ревуха), відограє орхестра »Рускої ремісничо-промислової бурси«.—Звертає ся увагу руских родин, щоби прибули численно на сей концерт.

— Пригадує ся, що **загальні збори** Товариства взаїмних обезпечень »Днїстер« відбудуть ся дня 21. н. ст. мая с. р. о 10. год. перед полуднем в великій сали »Народного Дому« з отсим порядком дневним: 1) Відчитанє протоколу X загальних зборів з 8. мая 1902. 2) Справозданє Дирекциї і Ради надзираючої за X рік адміністрацийний (1902) і замкненє рахунків за рік 1902. 3) Справозданє Комісиї ревізийної і удїленє абсолюториї Дирекциї за X рік адміністрацийний. 4) Внесеня Ради надзираючої: а) в справі роздїлу надвижки з р. 1902 в сумі 116.227 К; б) в справі ужитя 4.000 К з резерви специяльної на фонд запомоговий Аґентів Товариства. 5) Вибори: а) 6 членів Ради надзираючої на 6 лїт по мисли § 32. стат. на місце уступаючих: о. д-ра Івана Гробельского, пп. Йосифа Гурика, Григория Кузьми, д-ра Евгена Олесницкого, Теодора Стахевича і д-ра Стефана Федака: б) 5 заступників членів Ради надзираючої на 1 рік (§ 32. стат.); в) 3 членів Комісиї ревізийної і 1 заступника на 1 р. (§ 45. стат.) 6) Інтерпеляциї членів. — До участи в зборах управнені є всї члени; право голосу і вибору мають члени, що обезпечали в минулім роцї тривало на 2.000 К, дальше відпоручники вибрані з громад, в котрих члени разом обезпечають над 30.000 К

Того самого дня пополудни о 4. год. відбудуть ся загальні збори Товариства взаїмного кредиту »Днїстер« з отсим порядком дневним: 1) Відчитанє протоколу VI загальних зборів з 8. мая 1902. 2) Справозданє Дирекциї і Ради надзираючої за VII рік адміністр. і замкненє рахунків за рік 1902. 3) Соравозданє Комісиї ревізийної і удїленє абсолюториї Дирекциї за VII рік адміністрацийний. 4) Внесеня Ради надзираючої в справі роздїлу зиску за р. 1902 в квотї 12.797 К 53 с. 5) Інтерпеляциї членів. Право голосованя мають ті члени, що зложили повний удїл.

Перед зборами о 8. год. рано відбуде ся Богослуженє в церкві Успенія Пресьв. Богородицї. Просить ся о численну участь.—*Дирекция.*

— **Руский „Сокіл“ в Мшанї** коло Бартатова заснівно як пожарну філїю львівского »Сокола«. Статут вже затверджений.

— **„З Труда“**. Вп. Панї зволять приняти до відомости, що сальон наш заосмотрилисьмо знов в великий вибір прегарних готових капелюхів найновійших фасонів. — *Дирекция.*

— **Для наймолодших письменників!** З Відня пишуть нам: Місяць тому, як під повисшим кличем ми оголосили відозву в справі задуманого нами виданя »Альманаха Січи«. З численного материялу, який до тепер наспів, переконуємо ся, що справа піднята нами є справдї живуча і є того рода, що домагаєть ся, аби як найусильнїйше і найскорійше взяти ся до неї. — Тому позволяємо собі пригадати її ширшим кругам нашої суспільности і просити, аби своєю помочию допомогли скорше здійснити сю ідею. Звертаємо ся отже до наших письменників, щоби спішили ся з надсиланєм своїх творів, тим паче, що між надісланими не бачимо творів тих, на котрих ми передовсїм покладали свої надії, себто товаришів, що їх імена звісні вже нашій читаючій публицї. Звертаємо ся до загалу нашої суспільности, що її не байдужий розвій і розріст нашої лїтератури, аби спішила ся з надсиланєм пренумерати. — Речинець, який ми приневолені були вибрати, наближаєть ся скорим темпом — тому просимо усїх, хто рад помогти нам, аби з помочию не гаїв ся! Рукописи просимо надсилати на адресу: Iwan Bryk, Wien XVIII, Standgasse 54; гроші: Iwan Borusowskyj, Wien VII, Lerchenfelderstrasse 58. — За Комітет: *В. Темницкий*, голова. *М. Кічура*, писар.

— **Вшехпольска інтриґантка** Słowo polskie завалює тепер цїлі числа ревеляциями в справі змін на галицких адміністрацийних, автономічних і парляментарних вершинах. При тім в комічно-незручний спосіб старає ся промостити дорогу до президентури в польскім Колї своєму пупілеви др. Ґломбіньскому, утручуючи инших кандидатів. І так пр. Słowo polskie наводить уступ з Dziennik-a polsk-ого (який, як звісно, є найбільшим адгерентом д-ра Козловского), де стоїть таке: »У властивій хвилї виступив би доперва на овид кандидат до президентури Кола, який папкою і шапкою старає ся скупити довкола себе найсуперечнїйші елєменти. Не знаємо єго, не хочемо на разї догадувати ся єго прізвища, для нас вистарчає обсервация роботи, веденої єго адгерентами, щоби перестеречи і польске Коло і товаришів по перi перед очивидною інтриґою«. Сей уступ очивидячки має на думцї д-ра Ґломбіньского, але Słowo polskie обертає кота хвостом і робить ось які замітки: »Наведений уступ влучає прямо (!) в п. Володимира Козловского і так єго всї зрозуміли (?). Автор статї не знає »кандидата« і не догадує ся єго прізвища, а одночасно знає, що він веде і »старає ся згромадити коло себе найсуперечнїйші елєменти«. Ся незручність демаскує інтриґанта, який, певно користаючи з неприсутности редактора, в Dziennik-у замістив очернюючий закид. Нехай п. Козловский і єго прихильники розправлять ся з Dziennik-ом«... — говорить дальше Słowo polskie, щоби засукати міцнїйше інтриґу, та не дати навіть позору, що тут бесїда властиво про Ґломбіньского і про само Słowo polskie. Але для всепольскої полїтики всяке средство добре, та лише в єї успіхи не можемо повірити.

— **Димисия міністра-„родака“**. Die Zeit доносить,

ОЛЕКСА БОБИКЕВИЧ.

„НАСТОЯЩІ“.

Комедия в однїй дії

(Дальше).

Сцена XII.

Тіж і БОРОВИЧ.

БОРОВИЧ

(*входить, держачи в руках ґазети, костур і люльку, не запримічає Остапа; до жінки*),
Нема женців.

БОРОВИЧКА.

Як? нема?

БОРОВИЧ.

Нема нї женців, анї навіть вівса нема за Вільшинов, лиш конючина в копицях стоїть.

БОРОВИЧКА

(*сьмівсь*). Та то не за »Вільшинов«, але на »Кривули« наші женцї жнуть.

БОРОВИЧ.

А чогось казала... (*Спостерігає Остапа в другім кутї, робить дуже здивовану міну і випускає все, що в руках держить, проголошує слово*) Га? (*відтак лице прояснює ся і переходить в вираз великої радости*). Остап? Остапко? А ти відки тут взяв ся?

ОСТАП

(*підходить, цїлує батька в руку*). Пріехал, ба́тюшка, око́нчівши хазя́йственную пра́ктіку; я пріехал к вам пасматрі́ть, как пажіва́єте, ба́тюшка!

БОРОВИЧ

(*обнимає сина*). Харашо! (*Оглядає єго і любуєсь єго виглядом*). Хлопець, як тополя! Лиш коня та шаблю та на Турка виправляй! Козак! Стара! Чи видиш?

БОРОВИЧКА.

Та я вже давно дивлюсь.

ОСТАП.

Ми уж здєсь с ма́тушкою пачті час талку́єм!

БОРОВИЧ

Харашо! А як говорити уміє красно, по ученому. Що то значить »просьвіщеніє«. Деж ти научив ся так красно говорити?

ОСТАП.

Ето мой со́бственной язик, как жеж можна єму́ нє научі́ть са. Інова нє зна́ю!

БОРОВИЧ.

Харашо! І я при тобі трохи підучусь. (*Торжественно*). Бо я тепер, синку, працюю! (*В сторону до вікна*). Аж тепер, мій Ковтику, пропавєсь, як тебе оба присядемо. Я твердо, він ще твердше! Добре синку, щось приїхав! Будемо оба працювати.

ОСТАП.

В какаво́м со́бственно направлєнії?

БОРОВИЧ.

Га? (*по хвили*). Ага, я тебе хотів власне питати. Що то значить: »в собственной«? Менї приходило при моїй роботї се слово: »зашиті в собственной«. Що се значить? Га?

ОСТАП.

Нє панїма́ю ба́тюшка!

БОРОВИЧ.

Га? не знаєш того? Ага, то ти ще всього не знаєш! Ну нїчо! І я ще всього не знаю; будемо доучуватись.

ОСТАП.

Нєльзя́ паня́ть таво́, чаво́ нєт. В нашом язикє́ тако́ва обаро́та бить нє мо́жет.

БОРОВИЧ.

Га? Що кажеш? Сїдати хочеш? Харашо, сїдаймо; ти утомив ся дорогою. Сїдаймо ось тут. (*Саджає Остапа коло себе*).

БОРОВИЧКА.

Нїчого не розумію. (*Відходить*).

Сцена XIII.

БОРОВИЧ і ОСТАП

(*сїдають на канапцї поруч себе*).

що в кругах польского Кола говорять про уступленє міністра д-ра Пєнтака, наслідком непорозуміня між ним а міністром зелізниць, Віттеком, що-до удержавленя Північної зелізниці. Єго наслідником був би ґр. Антін Водзіцкий.

— **За заслуги**! Намісника ґр. Пініньского іменувало місто Бучач почесним горожанином за заслуги около отвореня там висшої ґімназиї і т. д. В будучности жде ґр. Пініньского ще неодин диплом почесного горожаньства ріжних міст в Галичині. Сенат львівского університета має єго іменувати почесним професором з всіма правами звичайного професора університету і т. д

— **„Вшехпольска“ дурійка**. До »Діла« пишуть: Дня 12. мая с. р. відїзджав я зелізницею із Синевідска вижного і зажадав рускою мовою карти їзди до Болехова. На тоє відповів мені офіциял п. Мечислав Щербіньский, що він по руски не розуміє. Коли я звернув єму увагу, що всяду без білєту, він відповів: »Dobrze« отже зрозумів! Вже перед самим відїздом, коли після припису каса повинна бути зачинена і коли сей пан побачив, що я нотую назвиска сьвідків сего факту, закликав мене п. Ґрін, завідатель місцевого тартаку, і просив, щоби брати карту. — А що се не перший факт того рода, тому подаю єго до прилюдної відомости та сьмію поспитати: чи вільно то так нехтувати руску мову? Яко сьвідків сего факту можу навести: Михайла Вергуна, селянина з Городка із Заславского передмістя. Примітки тут чейже злишні. — *Подорожний*.

— **Краєва рада шкільна** устроює сего року вакацийні курси для учительок без кваліфікациї, а то: в Бучачи, Коломиї, Яслї і Величці. З тих курсів один, іменно у Величці, буде мати окрему орґанізацию, обчислену на те, щоби приняті на той курс учительки помічничі, не маючі ще условій до одержаня диспензи від іспиту зрілости, могли побирати систематичну науку підчас ферий через два слідуючі по собі роки. Натомість курси вакацийні в Бучачи, Коломиї і Яслї призначено для таких учительок помічничих без кваліфікациї, котрі вже відбули вимагану практику в званю учительскім і або вже одержали диспензу від іспиту зрілости, або мають потрібні услівя і внесли приписаною дорогою просьбу о признанє їм такої диспензи. Наука на курсах в Бучачи, Коломиї і Яслї буде тревати повних шість тижнів і розпічне ся в Бучачи і Коломиї дня 17. липня, а скінчить ся 27. серпня; знов же в Яслї розпічне ся 9. липня, а скінчить ся 20. серпня. Обіймати буде она предмети, які входять в круг кваліфікацийного іспиту для звичайних шкіл народних. На кождий з тих трех курсів краєва рада шкільна покличе по 25 учительок, а іменно: а) на курс в Бучача з округів лежачих на схід від Сяну і від Днїстра, отже з области обнятої округом цїшанівским і яворівским на північнім заході, а борщівским і заліщицким на полудневім сході; — б) на курс в Коломиї з округів лежачих на захід від Днїстра, межи повітами снятиньским і городеньским на полудневім сході, а ліським і добромильским на полудневім заході і — в) на курс в Яслї з округів лежачих на захід від Сяну. Кожда з учасниць курсу одержить запомогу в квоті 50 кор., на кошти подорожи і побуту в місци призначеня.

— **Огні**. Дня 12. с. м. вибухнув великий огонь в Снятині. Близших вістий про сей пожар нема. — В Устю епископскім коло Мельниці згоріло онодї більше як половина всїх домів. Причина огню незвісна. — В Залісю коло Цїшанова вибухнув огонь дня 12. с. м. і знищив сїм будинків. В огни згоріли три особі а дві особи тяжко попекли ся. — Онодї згоріло в Верхній, калуского повіта, 46 селяньских загород, вартости 46.000 К. — В Станьковій, калуского пов., згоріло 24 господарств, 30.000 К вартости.

— **Торговля безрогами**. Львівске намісництво видало розпорядженє в цїли охорони безрог від пошести, яка лютить ся в краю. Іменно вказує намісництво, що заборонює ся т. зв. движиму торговлю безрогами, т. є. ходженє з товаром від села до села і від дому до дому. Хто-ж купує безроги для власного ужитку або на продаж, має сейчас і просто перевести набутий товар до дому, зглядно до різниці або до найблизшої зелїзничої стациї, щоби єго виладувати. Однак передше має купуючий зголосити ся у начальника громади зглядно двірского обшару по посьвідку на відворотній стороні пашпорту для худоби. В тій посьвідці має бути докладна адреса продавця, дата купна і місце призначеня товару. До перевозу зелїзницею будуть принимати ся лише такі транспорти, котрі мають тоту посьвідку, а коли товар був куплений на торзї, на відворотній стороні пашпорту для худоби має находити ся печатка торговлї, комісиї і підпис орґану, що наглядає над торгом. Дальше забороняє ся пускати безроги самопас, без нагляду. Торговцям безрог, а також тим, що задля свого занятя мають до діла з чужим товаром, не вільно входити до чужих стаєн і взагалї до місць, де передержує ся безроги. — Щоби запобігти перепонам в торговли так важного у нас товару, відбула ся перед кількома днями у Львові нарада, на котру зїхали ся найбільше інтересовані гуртівні торговцї безрогами з цїлого краю. На тій нарадї ствердили всї присутні, що оповіщена недавно урядово заборона похатництва в практицї являє ся зовсїм нераціональна. Против обмежень свобідної торговлї інтересовані заходились в міродайних кругах та при рівночасній недостачі підмоги і при апатиї дотичних кругів суспільности ті заходи не мали успіху. В зелїзничім міністерстві заявлено делеґатам, що не можуть числити на узглядненє домаганя оплати дїйсної ваги.

— **Демонстрациї у Відни**. Демонстрациї студентів віденьского університета і політехніки не то що не притихли, але приймають щораз більші розміри. Товчок до розрухів дали партиї німецких студентів на політехніцї, починаючи між собою бійку. В слїд за ними пішли чеські і словіньскі студенти, коли ректор університету не дозволив відбути збори в авлї університетскій в справі заснованя словіньского університету в Люблянї а ческого в Бернї. Студенти устроїли тодї збори поза мурами університету, перевели дотичні ухвали і висказали свої симпатиї Сербам, Болгарам і Македоньцям, що борють ся о свободу. По зборах студенти пішли гурмою під редакцию N. fr. Presse і вибили там вікна. Опісля перед університетом спалили один примірник N fr. Presse, в якій містила ся статя проф. Яґіча в справі сербско-хорватскій. Вкінци полїция розігнала демонстрантів.

З Відня доносять телеґрафічно, що з політехніки релеґовано за онодїшні демонстрациї пятьох студентів, а се, одного на все, одного на 3 півроки, а трех на один курс. Нинї мали ся почати виклади наново.

— **Політичні розрухи в Хорвациї**. Хорватске правительство в Загребі донесло прокураториї в Люблянї, що в любляньских друкарнях печатають ся відозви, якими взиває ся хорватске населенє до опору проти властий. Прокуратория перевела ревізиї в друкарнях і зарядила слїдство проти двох властителїв друкарень за державну зраду. З сеї нагоди всї словіньскі дневники помістили острі статї, доказуючи, що від часу ухваленя карного закона прийшло до подїлу монархії, отже, колиб навіть було правдою, що друкараї в Люблянї печатають революцийні відозви для Угорщини, то з сеї причини ще не можна вносити обжалованя о державну зраду проти друкарів в Австриї.

— **Сербский король** має розвести ся з жінкою. Така чутка кружляла вже перед роком. Тепер знова доносять з Білгорода, що король пересьвідчив ся, що через своє вінчанє з Драґою стратив популярність у свого народу і тому готовить ся до розводу. Недавно король Александер одержав листи з погрозами, що проти него вибухне в краю революция, яка може для него дуже сумно покінчити ся. Навіть в сербскій армії, головно між офіцирами, має король своїх непримиримих ворогів, і тому окружив свій двір подвійною сторожию, зложеною з найвірнїйших офіцирів і подофіцирів.

— **Переписка Адміністрациї**. *Впр. о. Ол. Улїцкий в Ансонії*. Заплачено до 14. VIII н. ст. 1904.

Посмертні † оповістки

— **Йосиф Товарницкий**, судовий радник в Стрию, упокоїв ся в 57. роцї житя. В. є. п.!

— **Антін Лазорак**, податковий поборець в Жмигородї, упокоїв ся в 60. роцї житя. В. є. п.!

Телеґрами.

Відень, 15. мая. На нинїшнім засїданю парляменту пос. Василь Яворский і тов. внесли інтерпеляцию в справі відносин в рускій народній школї в Криници і що-до конкуренцийної суми заміщеної в буджетї на сю школу.

Др. Кербер відповідав на ріжні інтерпеляциї, а між иншими на інтерпеляцию в справі евентуального іменованя ґр. Андр. Потоцкого намісником Галичини. Др. Кербер заявив, що нїколи не був більше сьвідомий своєї відвічальности, як в хвили іменованя нового намісника краю. Він знає точно відносини в Галичинї і єго найповажнїйшим старанєм є поліпшити ті відносини. Ґр. А. Потоцкий надає ся до сего дуже добре, бо зєднав собі прихильність всїх сторонництв в соймі не лише посередничою і зичливою інтервенциєю, але також тим, що є свобідний від т. зв. духа кастовости. Яко висо-

---

БОРОВИЧ.

Ну, розповіж менї тепер, де бував? що видїв? що чувати в Росиї?

ОСТАП

(*недбало*). Через чýр мнóґо запрóсов на адін раз. Нє знáю на какóй атвєчáть. Бивáл далєкó, відáл мнóґо, да нє слишно нєчавó. Мір бýдєт.

БОРОВИЧ.

Харашо! Щож ти робив через тих три роки? (*Дуже пильно слухаючи, щоб пзрозуміти*).

ОСТАП

(*скоро*). Я абучáл са аґранóмії, совєршéнствовал са в наýках. Какія прекрáсния учрєжденія в Рассії в етой óтраслї. (*Борович з початку дуже слухає, відтак зраджує нетерпеливість*). Ґасудáрственния учрєжденія імєють сади на нєсколько вйорств длїнною, ісключітєльно прєдназнáченних для практіческаво абучéнія. Бивáл на прєподавáніях, ґдє бивáло па нєсколько тисяч слýшатєлєй, пóслє штудіровал дєйствітєльноє хазяйство у дядюшкі. Он вєлєл паздрáвіть і сказать...

БОРОВИЧ.

Чекай, чекай! Ну вже потому будемо учитись, а тепер розповідж менї тото всьо так по нашому, по руски, бо я, бачиш, ще всього не розумію.

ОСТАП.

Как жеж бáтюшка? Я ґаварю па русскі!

БОРОВИЧ

(*заклопотано*). Ну, та так! тото, теє. Красно говориш, нема що казати. Ну! я вже знаю, що умієш. Але то, бачиш для політики, а політика буде потому. А тепер так як син татови розповідж про себе. Таж ти мій одинак! (*Цїлує єго в чоло*).

ОСТАП

(*усуваючись, наче обиджений*). Ґаварю, как умєю, нє рáді палітікі, лїш только на убєждєнію.

БОРОВИЧ

(*в сторону*). Що ся з ним стало? (*До Остапа*). То ти мене вже не любиш? утїкаєш від мене?

ОСТАП.

Па тому́, что Ви меня́ бáтюшка, абіжáєтє!

БОРОВИЧ

(*горячо*) Я тебе обиджаю? Чим?

ОСТАП.

Прикáзиваєтє мнє ґаварíть на вáшему.

БОРОВИЧ.

А щож? То ти встидаєш ся говорити по руски? по матерньому?!

ОСТАП.

Нє хáчу і нє умєю ґаварíть п а х а х л á ц к і.

БОРОВИЧ

(*зриваючись*) Що? По хахлацки? Сину! що ти говориш?

ОСТАП

(*встаючи*) То, что слишитє.

БОРОВИЧ.

Остапе! Схаменись! То ти так обходиш ся, то ти так витаєш ся з твоїм вітцем?! То ти нас всїх, і мене, твого вітця старого, прозиваєш »хахлом«? Цураєш ся нас? О! Боже! Боже! Чого я дожив на старість?! Де моя дитина? Де моя дитина? Поїхав мій син, та не вернув!

ОСТАП.

Вазвратїл са, батюшка, вазвратїл ся, да только нє хахлом, а настоящім русскім челавєком.

БОРОВИЧ.

Пропав! (*По хвили зблизившись до Остапа*) Синку! Може ти трошки тото... (*показує на чоло*) Га?

ОСТАП.

Батюшка! За чєм камєдію стрóїть? Вєдь Ви та кóй же настоящій русскій, как і я.

БОРОВИЧ

(*з іронією*) Ні! я »хахол«!

ОСТАП.

Ви читáєтє »Ґалїцкую Русь«, журнал защищáющій нáшія общерýсскія дєлá. Но мóжет бить і Ви, батюшка, также... тавó (*показує на чоло*).

ко образований чоловік є вільний також від сеї нездарности, котра — як каже інтерпелянт — мала »довести до того, що нема року, аби події в Галичині не занепокоїли цілої Европи«. Хотяй мушу заявити, що про такі занепокоєня нашої части сьвіта галицкими подіями я не чув, то признаю конечним, аби в краю самім довести до спокою і до того, аби адміністрация краю була точна. Визначна личність назначеного намісника дає повну запоруку.

Будапешт, 15. мая. Вчера пополудни приїхав ту наслідник престола архикн. Франц. Фердинанд.

Загреб, 15. мая. Сейчасові суди в Хорватиї засудили доси дві особи на кару смерти, яку мають виконати в сих днях.

— **Париж**, 15. мая. Портуґальска королева Амалія, з орлеаньского дому, пійчас свого побуту в Парижи не приняла відвідин президента Любета.

Лісбона, 15. мая. Портуґальскі дневники напятнували поведенє королевої Амалії, твердячи, що она є тепер портуґальскою королевою, а не орлеаньскою княгинею, а впрочім, коли не хотіла приняти відвідин француского президента, то могла оминути Париж, а не наражати добрих взаємин обох держав.

Царгород, 15. мая. Завтра прибудуть ту шведскі офіцири, які займуть ся реорґанізацією турецкої жандармериї.

Конкурс.

Дирекция »Краєвого Союза кредитового« у Львові (ринок ч. 10, I. пов.) розписує отсим конкурс на посаду бухгальтера стоваришеня.

Речинець вношеня власноручно писаних подань назначує ся до кінця мая 1903 р.

Условини подасть Дирекция устно в льокали стоваришеня в урядових годинах, або на жаданє письменно.

Дирекция.

Тополя

Т. ШЕВЧЕНКА.

Серия переписних листків (8 штук) з гарними ілюстрациями (чорними і кольорованими) до Шевченкової баляди »Тополя« вийшла накладом С. Гальберґа в Бучачи. Набувати можна серіями і поодиноко у накладця та у всїх більших книгарнях і торговлях.

Цїни низькі.

51(5—40)

БОРОВИЧ

(*збентежений, в сторону*). А проклята політико! Зарізав мене власним моїм ножом. (*Відвернувшись мовчить*).

ОСТАП.

Ну! чтож бáтюшка?

БОРОВИЧ

(*зломаний*). То, сину, цілком не тото, то цілком що инше...

ОСТАП.

Всьо равнó!

БОРОВИЧ.

Ні! оно лиш так виглядає на »все одно« але то зовсїм що инше... То — бачиш — політика, а отсе — сину — паскудство!

ОСТАП.

Чтож ето такóє ета ваша палїтїка?

БОРОВИЧ

(*нетерпеливо*). Ет! дай менї спокій! (*В сторону*) Я вже й сам тепер не знаю, що то таке »політика«. Виджу лише, що політика а Ковтові свинї, се також зовсїм що иншого. (*Сїдає коло стола тримаєсь за голову*). Боже! Боже! що зі мною дїєсь?! Тому три роки, який я був щасливий! Як я тїшив ся своєю дитиною. З якими красними надїями я єго в сьвіт виправляв? А нинї? Син мій — чужинець. Встидаєсь свого і своїх. О Боже! За що Ти мене караєш?

(Конець буде).

Colosseum

Пасаж Германів при ул. Соніїшній.

Щоденно о 8. год. вечером величаве представленє. В неділю і сьвята два представленя.

Сензацийні новости, ще нїколи не бачені.

5 сестер Lorrisons, найславнїйший америк. квінтет краси, танцерки Cake Walk. — **Йосиф Зейдовский**, б. артист варшавских театрів, в своїм репертуарі. — **Сестри Сітта**, музикально-трансформацийний акт. — **Tower aud Clayton**, сьміхованцї. — **Sgra Esperanza**, іспаньске тореро. — **Mlle Gouer**, лїрична сьпівачка. — **Little Bertha**, найменша субретка на сьвітї. — Орхестра 80. п. п.

Мимо величезних коштів цїни місць дуже низькі.

Білєти можна набувати в бюрі дневників Пльона, ул. Кароля Людвика ч. 9.

Ц. к. упр. гал. акц.

Банк Гіпотечний

Відділ депозитовий

принимає вклади і виплачує завдатки на рахунок біжучий, принимає до переховання папери вартістні і дає на них завдатки.

Крім того впроваджено подібно як в інституциях заграничних т. зв.

Депозити сховкові

(Safe Deposits)

За оплатою 25 до 35 кр. а. в. річно, депозитар дістає в сталевій касї панцирній сховок до виключного ужитку і під власним ключем, де **безпечно і дискретно** переховувати може своє майно або важні документи.

Під тим взглядом поробив Банк гіпотечний як найдогіднїйші зарядженя.

Приписи дотично того рода депозитів одержати можна безплатно у відділї депозитовім.

„Тревоги автора і видавника“

(*гумористична подія з натури*)

О. Я. Кониського

можна набувати в Адміністрациї »Руслана« та в обох руських книгарнях у Львові.

Цїна примірника на велїновім папери виносить всего **30 сот.** (з почтовою пересилкою 35 сот.).

— **Краєва Рада шкільна** апробувала слїдуючі виданя Руского Тов-а педаґоґічного на нагороди пильности і до бібліотек шкіл народних:

	(брошуров.)	(оправл.)
Оповіданя для дїтий	40 сот.	54 сот.
Оповіданя Катренка	40 „	54 „
Оповіданя Коцюбиньского	40 „	54 „
Переклади Кримского	40 „	54 „
Дитячі оповіданя, Мамин Сибіряка	30 „	54 „
Байки Пушкина	30 „	
Оповіданє Марка Вовчка ч. I.	30 „	44 „
Марта Борецка	40 „	60 „
На прічках	30 „	44 „
Народні думи, д-ра Пачовского	40 „	60 „
Казки, ґр. А. Толстоя	40 „	54 „
Поеми, О. Кониського	30 „	44 „
Покарана лож, комедийка	20 „	34 „
Малий сьпіванник	20 „	
Серед цьвітів, комедия в 2 діях	16 „	30 „
Лис Микита, Ґете-Франко	1 К	1 К 30 „
Перша китичка, Ярошиньскої	20 сот.	
Друга китичка, Ярошиньскої	20 „	
обі разом		54 сот.
Андерсен, Казки IV і V ч.	50 „	
5 частий разом опр.		2 К 90 „

Для шкіл видїлових апробовано:

Дивні пригоди комаха, Санґвіна	48 сот.	75 сот
Інститутка, М. Вовчка	40 „	60 „
Шекспір в повістках	30 „	60 „

Зарваницю поему **Василя Щурата** можна з амовляти лише в Ставропигійскій книгарни у Львові, ул. Руска ч. 3. Цїна з почтовою оплатою 25 сот.

Розклад поїздів зелїзничих обовязуючий від I-го мая 1903.

(Приїзд і відїзд поданий після часу середно-европейского).

Поїзд посп.	Поїзд особ.	приходить о годині	до Львова
		6·10	з Кракова, Берлина, Варшави, Відня
		6·20	з Чернівців (Галаци), Чорткова, Делятина
		6·50	з Брухович, щод. від 1. мая до 13. вер. вк.
		7·35	з Самбора (по створеню зел. Львів-Самбір)
		7·40	з Янова
		7·35	з Підволочиск, Бродів на дв. Підзамче
		7·55	„ „ на дв. головний
		7·45	з Лавочного (Пешту), Калуша, Хирова
		8·10	з Станиславова (від 1. мая до 30. вер. вкл.)
		8·15	з Сокаля, Рави рускої
		1·50	8·55	з Кракова, Відня, Праги, Берлина
		10·25	з Ряшова, Любачева
		11·15	з Станиславова (Кересмезе, Потутор)
		1·10	з Лавочного, Калуша, Хирова, Борислава
		1·25	з Янова
		2·15	з Підволочиск, Копичинців на дв. Підз.
		2·30	„ „ на дв. голов.
		3·14	з Брухович (15. мая до 13. вер. в нед. і сьв.
		4·35	з Стрия, Самбора, Сколього (1/5 - 30/9)
		5·06	з Підволочиск (Київа), Бродів на дв. Підз.
		5·30	„ „ „ на дв. голов.
		1·40	5·40	з Чернівців, Іцкан
		5·50	з Кракова, Відня, Праги, Берлина
		5·55	з Белзця, Сокаля, Любачева
Ніч			
		8·04	з Брухович (17. мая до 15. вер. в нед. і сьв.)
		8·25	з Брухович (15. мая до 15. вер. в нед. і сьв.)
		9·12	з Брухович (від 1. мая до 13. вер. в нед. і сьв.)
		12·20	9·20	з Чернівців, Букарешту
		9·25	з Янова (від 1. мая до 30. вер. в нед. і сьв.)
		8·40	9·50	з Кракова, Відня, Берлина) Ясла, Риманова
		2·31	10·00	з Самбора, Сянока (по отвор. шляху Львів-Самбір)
		10·07	з Янова (від 1. мая до 15. вер. в нед. і сьв.)
		10·02	з Підволочиск (Київа) Бродів на дв. Підз.
		10·20	„ „ на дв. голов.
		10·40	з Лавочного (Пешту), Хирова, Калуша
		3·[illegible]9	з Тернополя, Грималова на дв. Підзамче
		3·30	„ на дворець головний

Поїзд посп.	Поїзд особ.	відходить о годині	зі Львова
		6·22	до Сучави, Жидачева, Кересмезе, Потутор
		1·50	6·30	до Підволочиск (Київа) Бродів дв. головний
		2·04	6·43	„ „ „ дв. Підзамче
			6·45	до Лавочного (Пешту) Борислава, Дрогобича
		8·25	8·35	до Кракова (Відня, Праги), Берлина
		2·50		
			9·05	до Лавочного, Хирова, Калуша
			9·15	до Янова
			9·25	до Самбора, Хирова (по отвор. шляху)
			9·40	до Белзця, Сокаля, Любачова
		2·40	10·35	до Чернівців, Потутор, Делятина
			10·57	до Тернополя, Потутор, дв. Підз.
			10·40	„ „ дв. гол.
			1·14	до Янова від 17. мая до 13. вер. в нед. і сьв
			1·55	до Пустомит 1. черв. до 13. вер. в нед. і сьв.
			2·10	до Брухович від 17. мая до 13. вересня в неділї і сьвята
			3·05	до Стрия. Сколього від 1. мая до 30. вер.
			3·15	до Янова щоденно від 1. мая до 30. вер.
			3·25	до Ряшева, Любачева
			3·30	до Брухович щод. від 1. мая до 15. вер.
			3·40	до Самбора, Хирова (по отвор. шляху)
Ніч			
			6·05	до Станиславова, Жидачева
		12·45	6·15	до Кракова Відня, Берлина, Варшави)
			6·30	до Янова від 17. мая до 13. вер. буден. дн. а від 1/5 до 16/5 і від 4/9 до 30/9 1904. щоденно
			6·40	до Лавочного (Пешту), Калуша, Хирова
			7·10	до Сокаля і Рави рускої
			7·20	до Перемишля від 1. мая до 31. жовтня
			8·14	до Брухович (17. мая до 13. вер. в нед. і сьв.)
			9·00	до Підволочиск, Бродів гол. дворець
			9·20	„ „ дв. Підзамче
			9·55	до Янова від 17. мая до 13. вер. в нед. і сьв.
		2·51	10·42	до Іцкан, Чорткова
			10·5[illegible]	до Кракова, Відня, Варшави, Праги
			11.00	до Підволочиск, Бродів дв. головний
			11·24	„ „ дв. Підзамче
			4·10	до Кракова, Відня, Праги, Самбора
			5·50	до Брухович від 17. мая до 13. вер. щод.

ЗАМІТКА: Пора нічна числить ся від 6. години вечером до 5. години 59 мінут рано.

Час середно европейский ріжнить ся від часу львівского о 36 мінут, а іменно 12 год. часу середно-европейского = 12, год. 36 мін. часу львівского. — Бюро інформацийне ц. к. зелїзниць державних (ул. Красїцких ч. 5.) удїляє пояснень в справах зелїзничих, продає білєти всякого рода і розклади їзди.

Видає і відповідає за редакцию **Лев Лопатиньский**.

З друкарнї В. А. Шийковского.